

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (ECONOMICS)
EXAMINATION: DECEMBER – 2025
SECOND SEMESTER

Subject: Economics of Indian Agriculture (ECOMJE-201)

Date: 16/12/2025

Total marks: 100

Time: 10.00 am to 1.00 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions. 2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer any FOUR of the following questions in 500 words. (60)

- 1) Discuss critically the ceiling on land holding and tenancy reforms
- 2) Explain the factors affecting agricultural productivity in India.
- 3) Discuss critically the role of agriculture in the Indian economy
- 4) Discuss critically the agricultural price policy in India
- 5) Analyze critically the impact of the World Trade Organization on Indian agriculture
- 6) Discuss critically the recent agricultural issues in India

Q. 2) Answer any FOUR of the following questions in 300 words. (40)

- 1) Analyze the significance of agriculture in Maharashtra's economy
- 2) Describe the Yellow Revolution in India
- 3) Explain the features of Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act
- 4) Analyze the role of commercial banks in Indian agriculture
- 5) Discuss the role of international trade in agricultural development
- 6) Analyze the objectives of land reforms

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद असावे.

प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (६०)

- १) जमीन धारणावरील कमाल मर्यादा आणि कूळ सुधारणा यांचे वर्णन करा.
- २) भारतातील कृषी उत्पादकतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- ३) भारतीय अर्थव्यवस्थेत शेतीची भूमिका टीकात्मकरित्या स्पष्ट करा.
- ४) भारतातील कृषी किंमत धोरणांचे टीकात्मक वर्णन करा.
- ५) जागतिक व्यापार संघटनेचे भारतीय शेतीवरील परिणाम टीकात्मकरित्या स्पष्ट करा.
- ६) भारतातील अलीकडील शेतीविषयक समस्या यांचे वर्णन करा

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (४०)

- १) महाराष्ट्राच्या अर्थव्यवस्थेत शेतीचे महत्त्व याचे विश्लेषण करा.
- २) भारतातील पिवळी क्रांती यांवर चर्चा करा.
- ३) महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायद्याचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ४) भारतीय शेतीमध्ये व्यापारी बँकांची भूमिका स्पष्ट करा.
- ५) कृषी विकासात आंतरराष्ट्रीय व्यापाराची भूमिका यांवर चर्चा करा.
- ६) भू-सुधारणांचे उद्दीष्ट्ये याचे विश्लेषण करा.